

natuurtoets

Natuurtoets Plan Oosterhoorn Zorglandgoed Veldwijk, Ermelo

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming
onderdeel soortbescherming

Opdrachtgever

Buro SBH

Status

Definitief

Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH Amersfoort

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets Plan Oosterhoorn Zorgland- goed Veldwijk, Ermelo

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescher-
ming onderdeel soortbescherming

Projectcode

Datum

Status

20-169

18 januari 2021

Definitief

Auteur[s]

A. (Arjan) van Vuuren & M.G. (Mark) Hoksberg

Tweede lezer

D. (David) Sietses & H.J. (Erik) Riphagen

Opdrachtgever

Buro SBH

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Van Vuuren, A. & Hoksberg, M.G. (2021). Natuurtoets Plan Oosterhoorn Zorglandgoed Veldwijk, Ermelo. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming. Conceptrapport 20-169. Ecogroen bv

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie, voorgenomen ontwikkelingen en onderzoeksgebied	3
2. Wettelijk kader en werkwijze	5
2.1 Wettelijk kader	5
2.2 Werkwijze	5
3. Resultaten en effectbeoordeling	11
3.1 Flora	11
3.2 Zoogdieren	11
3.3 Broedvogels	19
3.4 Amfibieën	21
3.5 Reptielen	22
3.6 Overige soortgroepen	22
4. Geraadpleegde bronnen	23

Bijlagen

- Bijlage 1 – Overzichtskaart vleermuisverblijfplaatsen
 Bijlage 2 – Stedenbouwkundig plan

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

GGZ-centraal is voornemens om zorglandgoed Veldwijk te Ermelo gefaseerd te herontwikkelen. Onderdeel van de herontwikkeling is de sloop van en verouderd gebouw en de kap van bomen in drie deelgebieden, in de vrijgekomen ruimte is men voornemens nieuwbouw te realiseren. Omdat het voornemen mogelijk effecten heeft op beschermde natuurwaarden, dient het initiatief getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. In voorliggende rapportage is uitsluitend het onderdeel soortbescherming getoetst. Bij de voorgenomen ontwikkelingen wordt afgeweken van het vigerende bestemmingsplan.

Soortbescherming

- In de bebouwing in deelgebied 2 (De Oosterhoorn) is een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen. In de overige deelgebieden zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. In geen van de deelgebieden is sprake van onmisbare vliegroutes of foerageergebieden.
- In de bebouwing net noorden van deelgebied 2 (De Oosterhoorn) zijn naar verwachting een kraamverblijfplaats en een zomerverblijfplaats aanwezig. Omdat dit gebouw tijdens het onderzoek buiten het plangebied viel is hierover onvoldoende gegevens verzameld. Aanvullend vleermuisonderzoek is noodzakelijk wanneer er sloop- of renovatieplannen zijn met dit gebouw.
- In het plangebied zijn meerdere vaste verblijfplaatsen van eekhoorn gevonden. Het betreft 4 nesten op verschillende locaties. Van de nesten zijn er twee aangetroffen ten westen van deelgebied 1 en zijn er twee gevonden in deelgebied 2. Deze nesten liggen (deels) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Geadviseerd wordt om voor alle vier eekhoornverblijven ontheffing aan te vragen.
- Tijdens het aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen zijn er geen wezels, hermelijnen of bunzings aangetroffen binnen het plangebied. Aangezien vaste verblijfplaatsen van kleine marterachtigen afwezig zijn, zijn binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, zijn negatieve effecten niet te verwachten.
- Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn geen vaste verblijfplaatsen van steenmarter en das aangetroffen. Mogelijk foerageren boommarter, steenmarter en das sporadisch in het plangebied, maar vanwege de vele uitwijkmogelijkheden betreft het geen onmisbaar foerageergebied.
- In het plangebied is een mogelijke vaste verblijfplaatsen van boommarter gevonden. Het betreft 1 holte in het noordoosten. Afhankelijk van de inrichting en werkzaamheden is ontheffing noodzakelijk.
- Tijdens het aanvullend onderzoek zijn er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden geen jaarrond beschermde nesten van bijvoorbeeld huismus, ransuil of buizerd aangetroffen.
- Wel is door omwonenden melding gedaan van roepende steenuilen bij boerderij de Heuvel (noordwestelijk in het plangebied). Wij adviseren hier nogmaals onderzoek naar uit te voeren.
- In het plangebied is broedbiotoop aangetroffen van algemene broedvogels zoals houtduif, Turkse tortel, merel, vink, ekster en roodborst.

- Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn geen negatieve effecten te verwachten op overige zoogdieren, planten, reptielen, amfibieën en ongewervelden, met uitzondering van soorten waarvoor in de provincie Gelderland vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming geldt.

Advies en vervolgstappen

- Aangezien er bij de sloop van De Oosterhoorn een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis verloren gaat, is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.
- Om voldoende gegevens te verzamelen is aanvullend vleermuisonderzoek naar de bebouwing net noorden van deelgebied 2 (De Oosterhoorn) noodzakelijk. Dit geldt alleen wanneer er sloop- of renovatieplannen zijn met dit gebouw.
- Aangezien er bij de voorgenomen ontwikkelingen vier nesten van eekhoorn verloren gaan, is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.
- Wanneer de mogelijke verblijfplaats van de boommarter niet behouden kan blijven is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.
- Wij adviseren nogmaals aanvullend onderzoek uit te voeren naar de roepende steenuilen bij boerderij de Heuvel (noordwestelijk in het plangebied). Dit onderzoek kan in het vroege voorjaar van 2021 plaatsvinden (vanaf februari).
- De nesten van overige broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Bij uitvoering van het plan dient hiermee rekening gehouden te worden. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart of na eind juli en het plangebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari – half maart en half juli – half oktober, adviseren we na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende houtduif en Turkse tortel aanwezig zijn binnen het plangebied.
- Vervolgstappen ten aanzien van flora, vissen, reptielen, amfibieën, ongewervelden, vogels met jaarrond beschermde nesten (m.u.v. steenuil) en zoogdieren (m.u.v. vleermuizen, eekhoorn en mogelijk boommarter) zijn niet aan de orde.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

GGZ-centraal is voornemens om zorglandgoed Veldwijk te Ermelo gefaseerd te herontwikkelen. Onderdeel van de herontwikkeling is de sloop van een verouderd gebouw (De Oosterhoorn) en de kap van bomen. Op de vrijgekomen gronden is men voornemens nieuwbouw te realiseren. Bij de voorgenomen ontwikkelingen wordt afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. Omdat het initiatief mogelijk negatieve effecten heeft op beschermde natuurwaarden dient het getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming.

In dit kader heeft Ecogroen in 2017 en 2018 een quickscan natuurtoets (Kraaijeveld, 2017) en aanvullend onderzoek naar negatieve effecten als gevolg van de herontwikkelingen op beschermde soorten en natuurgebieden uitgevoerd (Kraaijeveld, 2018). Deze toetsingen waren gericht op het volledige zorglandgoed en verkennend van aard. Uit de onderzoeken blijkt dat uitgebreider onderzoek naar beschermde natuurwaarden noodzakelijk is. Nu een deel van het voornemen concreter is, is een gedetailleerdere toetsing van het onderdeel soortbescherming mogelijk. Negatief effect op Natura 2000-gebieden is niet te verwachten, met uitzondering van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden als gevolg van het initiatief (Kraaijeveld, 2018). Aangezien de plannen voor de nieuwbouw nog onvoldoende concreet zijn, is het in dit stadium nog niet mogelijk om negatief effect als gevolg van stikstofdepositie te berekenen. Ook toetsing van de effecten Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden is in dit stadium nog niet mogelijk, omdat nog niet concreet is wat er gebouwd wordt en welke bomen daarvoor worden gekapt. Architectenbureau Buro SBH leidt dit traject en heeft Ecogroen gevraagd de nadere toetsing van het onderdeel soortbescherming uit te voeren.

In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek uitgewerkt en worden samengevoegd met de geactualiseerde bevindingen van 2017 en 2018.

1.2 Huidige situatie, voorgenomen ontwikkelingen en onderzoeksgebied

Onderzoeksgebied en stedenbouwkundig plan

Het onderzoeksgebied is met de rode buitenste lijn aangegeven in figuur 1.1. Binnen dit gebied heeft in het voorjaar een quickscan plaatsgevonden. Uit deze quickscan is gebleken dat nader soortgericht onderzoek nodig was. Dit soortgerichte onderzoek is verspreid over het gehele onderzoeksgebied, op de meest kansrijke plekken, uitgevoerd. In de volgende hoofdstukken wordt verder op de onderzoeken en resultaten in gegaan. In bijlage 2 is het stedenbouwkundig plan opgenomen. Zoals ook in figuur 1.1. is opgenomen zijn, door tussentijdse wijzigingen van het stedenbouwkundig plan, niet alle locaties waar werkzaamheden plaats vinden onderzocht. Noordelijk van deelgebied 2 staat een gebouw dat wel in het stedenbouwkundig plan is opgenomen, maar in voorliggende onderzoeken niet voldoende is meegenomen. Ook de infrastructuur aan de oostzijde van het plangebied en de positionering van deelgebied 1 zijn in het stedenbouwkundig plan zoals opgenomen in de bijlage anders vormgeven dan tijdens het veldonderzoek vanuit gegaan is.

Op deze twee onderdelen na, mag er vanuit gegaan worden dat de soortgerichte onderzoeken dekkend zijn binnen de lijnen van het onderzoeksgebied.

Figuur 1.1: Overzicht plangebied en deelgebieden. Kaartondergrond: PDOK.

Er wordt vanuit gegaan dat in drie deelgebieden nieuwbouw plaats vindt (zie figuur 1.1). Onderstaand worden de deelgebieden kort besproken.

Deelgebied 1

Rond 2014 is de bebouwing in dit plangebied afgebroken. Momenteel ligt het terrein grotendeels braak. Dit deelgebied overlapt de houtwal aan de westgrens, waar voor de voorgenomen ontwikkelingen een aantal bomen gekapt moet worden. Zoals bij alle deelgebieden is niet bekend wat de exacte plannen voor de nieuwbouw zijn.

Deelgebied 2

In deelgebied 2 ligt het gebouw dat de naam De Oosterhoorn draagt. Rondom de Oosterhoorn ligt een grote oppervlakte heestervakken en opgaande beplanting, hier en daar staat een boom. Bij de voorgenomen ontwikkelingen wordt De Oosterhoorn afgebroken en maakt daarmee plaats voor drie nieuwe gebouwen aan de zuidkant van het deelgebied zoals weergegeven in figuur 1.1.

Deelgebied 3

Dit deelgebied bestaat uit een perceel jonge berkjes zonder ondergroei en een stuk paardenland met een kleine oppervlakte braamstruweel. Aangrenzend staat een oude beukenlaan met weinig ondergroei. Het voornemen is om in dit deelgebied één gebouw te realiseren, dat een groot deel van de oppervlakte bestrijkt. Bij het voornemen moeten het paardenland, de berken en een deel van de beukenlaan wijken.

2. Wettelijk kader en werkwijze

2.1 Wettelijk kader

In voorliggend onderzoeksrapport is uitsluitend getoetst op het onderdeel soortbescherming. Wanneer de bouwplannen voor de nieuwbouw er zijn dient in het kader van gebiedsbescherming een stikstofberekening, een NNN-toets en toetsing aan het onderdeel houtopstanden te worden uitgevoerd (Kraaijeveld, 2018). Aangezien de benodigde variabelen voor deze onderzoeken nog niet bekend zijn blijven de onderdelen gebiedsbescherming en houtopstanden buiten beschouwing. In onderstaand kader worden de voor dit onderzoek relevante onderdelen van de Wet natuurbescherming toegelicht.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een ontheffing vereist kan zijn.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

2.2 Werkwijze

Quickscan natuurtoets

In het voorjaar van 2020 is een veldbezoek uitgevoerd in het kader van de quickscan natuurtoets. De in dit veldbezoek verzamelde gegevens zijn vergeleken met de rapportages van de quickscan natuurtoets (Kraaijeveld, 2017) en het verkennend aanvullend onderzoek (Kraaijeveld 2018). Ook is een bureaustudie

uitgevoerd waarbij de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF, 24-09-2020) is geraadpleegd op recente waarnemingen.

Het veldbezoek is uitgevoerd door twee ecologen van Ecogroen. De ecologen hebben het plangebied doorzocht op beschermde natuurwaarden en potentieel geschikte verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. Het veldbezoek is gebracht op 6 april 2020 van 10:00 tot 12:00u, onder gunstige weersomstandigheden (droog, helder, weinig wind, 16 °C). Het plangebied en de deelgebieden (zie figuur x) in het bijzonder onderzocht op:

- Beschermde flora;
- Potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en bomen;
- Potentiële vaste verblijfplaatsen en foerageergebieden van beschermde grondgebonden zoogdieren zoals das, boomarter, wezel, bunzing en rode eekhoorn;
- Nesten die mogelijk in gebruik zijn door vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn zoals sperwer, buizerd en ransuil;
- Territorium- en nestindicerend gedrag van huismus (zie ook onderstaande toelichting Huismus);
- Potentiële voortplantingsplaatsen van beschermde ongewervelden zoals sleedoornpage.

Soortgericht onderzoek

Uit de quickscan natuurtoets kwam naar voren dat aanvullend soortgericht onderzoek noodzakelijk was. Deze aanvullende onderzoeken zijn (afhankelijk van de gehanteerde inventarisatieprotocollen) uitgevoerd in de periode van april 2020 tot en met september 2020. Onderstaand is de onderzoeksmethodiek toegelicht.

Huisumus

Huisumusonderzoek wordt uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017c). Het kennisdocument schrijft voor dat aan- of afwezigheid van broedende huismus kan worden aangetoond met twee gerichte inventarisatiemomenten in de periode van 1 april tot en met 15 mei. Huisumusonderzoek richt zich op huismusnesten, aangezien deze jaarrond wettelijke bescherming genieten. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (geen harde regen of wind). De piek van huismusactiviteit ligt in de ochtend en avond, beide onderzoeken zijn derhalve in de ochtenduren uitgevoerd. Tijdens de inventarisatieronden is het plangebied doorlopen en gekeken naar nestindicerend gedrag van huismus, zoals baltsgedrag, nestbouw en mussen die in of uit het dak vliegen. Als huismussen werden waargenomen, werd ook in kaart gebracht welke elementen in de omgeving onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving (schuilplaatsen, stofbaden, foerageergebieden).

Het eerste huismusbezoek is gebracht tijdens het bovengenoemde veldbezoek van 6 april 2020, de tweede inventarisatieronde heeft plaats gevonden op 29 april 2020 van 10:00u tot 12:00u onder gunstige weersomstandigheden (droog, bewolkt, windstil 12 °C).

Overige jaarrond beschermde nesten

Vanwege de bosrijke omgeving is in het plangebied bijzondere aandacht uitgegaan naar takkennesten, die mogelijk in gebruik zijn door vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn zoals havik, buizerd, ransuil en sperwer. Het onderzoek is van start gegaan met het eerste veldbezoek (6 april 2020), waarbij alle

bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (circa 100 meter rondom) zijn nagelopen op takkennesten (bijvoorbeeld oude kraaien- en eksternesten). In de omgeving van deze nesten is gezocht naar eventueel aanwezige vogels en sporen (braakballen, krijtstrepen). Locaties van potentieel geschikte nesten zijn genoteerd. Aangezien de aanvullende onderzoeken naar kleine marterachtigen en vleermuizen regelmatige aanwezigheid van onze ecologen vereiste, is ook tijdens deze onderzoeken aandacht uitgegaan naar takkennesten en overvliegende of roepende vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn.

Op basis van de bevindingen uit voorgaande onderzoeken zoals uitgewerkt door Kraaijeveld in 2017 en 2018 is nader onderzoek naar gebouwbewonende broedvogels kerkuil, steenuil en gierzwaluw niet noodzakelijk geacht. Deze conclusie wordt ondersteund door het uitblijven van waarnemingen van de betreffende vogelsoorten tijdens de onderzoeken.

Das

Het aanvullend onderzoek uit 2018 (Kraaijeveld, 2018) heeft aanwezigheid van foerageergebied en vluchtpijpen van das aangetoond op landgoed Veldwijk. Destijds zijn er in het plangebied -dat voor voorliggende toetsing relevant is echter geen dassen of sporen van dassen waargenomen. Aangezien er in het plangebied wel geschikt foerageergebied aanwezig is, is er in 2020 opnieuw onderzoek gedaan naar das, ditmaal toegespitst op het plangebied zoals weergegeven in figuur 1.1. Het onderzoek bestaat uit een sporenonderzoek uitgevoerd tijdens het eerste onderzoek van 6 april 2020, waarbij het plangebied is doorzocht op verblijfplaatsen en sporen van das. Herkenbare kenmerken van verblijfplaatsen van das zijn graafactiviteit zoals burchten en vluchtpijpen. Bij sporen kan gedacht worden aan mestputjes, haren in prikkeldraad en vraatsporen (BIJ12, 2017b).

Kleine marterachtigen

Het aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen is opgezet volgens de Handreiking Wezel, Hermelijn en Bunzing (Noord-Holland, 2017) en de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming van provincie Noord-Brabant (Bouwens, 2017). Deze handreikingen zijn gebruikt omdat hierin de hoogste eisen worden gesteld aan onderzoek naar kleine marterachtigen, hetgeen de volledigheid en juridische houdbaarheid van de toetsing ten goede komt.

Op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) en terreinkenmerken wordt hermelijn niet in het plangebied verwacht. Hermelijn is afhankelijk van waterrijke biotopen zoals rivierlandschap, beken en veenweidegebieden (Bouwens, 2017); aan deze eisen voldoet het plangebied niet. In 2018 is bunzing bij diverse cameravallen waargenomen (Kraaijeveld, 2018), maar geen van de waarnemingen zijn gedaan binnen of nabij het plangebied van voorliggend onderzoek. Op basis van terreinkenmerken zijn wezel en bunzing in het plangebied niet uit te sluiten. De soorten maken voor vaste rust- en voortplantingsplaatsen gebruik van takkenhopen, dichte struiken houtwallen en holen (bijvoorbeeld konijnenholen). Tijdens het veldbezoek van 6 april 2020 is door de ecologen een inschatting gemaakt van geschikt biotoop binnen het plangebied. Op kansrijke plaatsen in het plangebied is vervolgens onderzoeksmateriaal uitgezet, de locaties van het onderzoeksmateriaal zijn opgenomen in de kaart in figuur 2.1.

Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van drie onderzoeksmiddelen:

1. Sporenbuizen

Verspreid over het plangebied zijn 20 sporenbuizen ingezet, op plaatsen met veel structuur, reliëf en dood hout. Een sporenbuis is een kunststof koker van 40 centimeter lang, met doorsnede van 8 centimeter. In de koker wordt een sporenplankje (35 x 6cm) waarop midden in een inktbed (7 x 6cm) is geplaatst. Op het inktbed is een mengsel van één deel vloeibare paraffine en één deel grafietpoeder aangebracht, waardoor dieren die door de buis lopen voetafdrukken achterlaten op het plankje. In de sporenbuizen zijn lokstoffen aangebracht (anijsolie, valeriaanolie en visolie). De sporenbuizen zijn tussentijds één keer gecontroleerd; de lokstoffen zijn opnieuw aangebracht en de sporenplankjes zijn gefotografeerd en opnieuw klaargezet. Controle van de onderzoeksmaterialen wordt tot het minimale beperkt omdat de geur van mensen aan het onderzoeksmateriaal een versturende werking kan hebben. Bij de tussentijdse controle en het ophalen van de materialen zijn de sporenplankjes gefotografeerd. De foto's van de sporen op de plankjes zijn geanalyseerd door sporenexpert Jeroen Kloppenburg van Weylin Tracking.

2. Mostela

Op structuurrijke plaatsen in het plangebied zijn vier Mostela's geplaatst. De Mostela is een onderzoekskist met twee ingangen. In de Mostela zijn lokstoffen en een Reconyx wildcamera geplaatst. Wanneer de camera beweging in de Mostela registreert, wordt een serie van drie foto's gemaakt. Tussentijds zijn de SD-kaarten uit de camera één keer uitgelezen. De foto's zijn geanalyseerd door een ecooloog van Ecogroen.

3. Cameraval

In het plangebied zijn vier cameravallen geplaatst. De cameravallen zijn geplaatst in een halfopen opstelling, voorzien van een lokmiddel. Wanneer de camera beweging registreert maakt deze een serie van drie foto's. Als lokmiddel is in dit onderzoek gebruikgemaakt van sardine in blik. Het blik wordt met een schroef voor de camera bevestigd. In de omgeving foeragerende marterachtigen komen op de visgeur af en worden vastgelegd door de wildcamera. De SD-kaarten in de camera's zijn tussentijds één keer uitgelezen. De foto's zijn geanalyseerd door een ecooloog van Ecogroen.

Figuur 2.1: Locaties onderzoeksmateriaal sporenbuizen (geel), mostela's (blauw) en cameravallen (rood). Kaartondergrond: PDOK.

Boom- en steenmarter

Aanvullend onderzoek uit 2018 (Kraaijveld, 2018) heeft door middel van wildcamera's aanwezigheid van boommarter aangetoond op zorglandgoed Veldwijk. De waarnemingen beperken zich tot de oude begraafplaats en de faunatunnels langs de Kolbaanweg, circa 450 meter ten noorden van het deelgebied 2, in het plangebied. Boommarterterritoria kunnen tot 1000 hectare groot zijn, waardoor aanwezigheid in het plangebied niet is uitgesloten. Om in kaart te brengen of boommarters in het plangebied voorkomen en zo ja, welke functie elementen in het plangebied vervullen, is in 2020 aanvullend onderzoek uitgevoerd. Bij het eerste veldbezoek (6 april 2020) zijn de bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden onderzocht holtes de potentieel geschikt zijn als nestboom van boommarter. Indien geschikte bomen zijn aangetroffen, zijn de boom en omgeving van de boom onderzocht op sporen van boommarter (feces en latrines). In de periode van datum 16 juli tot 25 augustus 2020 is aanvullend onderzoek naar boommarter uitgevoerd doormiddel van cameravallen (zie ook kleine marterachtigen).

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van steenmarter bekend. Steenmarter is in heel Nederland echter in opmars, waardoor aanwezigheid van steenmarter niet op voorhand is uitgesloten. Vaste verblijfplaatsen van steenmarter worden aangetroffen in de vorm van kelders en zolders, takenhopen en dichte struiken. Potentieel geschikte elementen tijdens het veldbezoek van 6 april 2020 genoteerd en door middel van cameravallen onderzocht op de aanwezigheid van steenmarter.

Eekhoorn

Op basis van het onderzoek uit 2018 (Kraaijveld, 2018) en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) worden eekhoorns in het plangebied verwacht. Het onderzoek naar eekhoorn is in de eerste plaats gericht op vaste rust- en voortplantingsplaatsen (nesten en boomholtes). Tijdens het veldbezoek van 6 april 2020 zijn de aanwezige bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van eekhoornnesten in de boomkruinen.

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het landelijke vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad, 2017). Conform vleermuisprotocol zijn er vier bezoeken per locatie noodzakelijk, maar aangezien een deel van het onderzoeksgebied per abuis niet is meegenomen bij de eerste twee bezoeken, zijn deze in juli 2020 alsnog twee keer bezocht. Deze aanvullende bezoeken zijn de reden dat er geen vier, maar zes bezoeken zijn gebracht (tabel 2.1). Bij de bezoeken in augustus en september zijn deze locaties wel gelijktijdig met de andere deelgebieden bezocht. Bij alle bezoekdata was sprake van gunstige weersomstandigheden (droog, weinig wind, tenminste 10 ° C). Behalve vaste verblijfplaatsen is tijdens het onderzoek aandacht besteed aan eventuele baltslocaties, foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen. Het onderzoek is uitgevoerd door ecologen van Ecogroen. De ecologen zijn uitgerust met een Pettersson D240X batdetector en een Echometer Touch 2, waarmee opnamen gemaakt kunnen worden. De bezoeken zijn uitgevoerd rond de schemering, wanneer vleermuizen hun verblijfplaatsen uit- of invliegen. Alle waarnemingen van vleermuizen zijn ingevoerd in een digitale kaart in de applicatie Collector.

Tabel 2.1: Overzicht inventarisatiemomenten vleermuizen

Datum	Tijdstip	Weersomstandigheden	Gericht op	Personen
25-05-2020	21:30 – 23:30u	Droog, windstil, helder, 14 °C	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	2
24-06-2020	3:00 – 5:30u	Droog, weinig wind, helder, 15 °C	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	3
01-07-2020	21:45 – 0:00u	Droog, windstil, licht bewolkt, 15 °C	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	2
15-07-2020	3:15 – 5:30u	Droog, windstil, licht bewolkt, 10 °C	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	2
31-08-2020	20:30 – 23:00u	Af en toe een bui, weinig wind, bewolkt, 14 °C	Paar- en zomerverblijfplaatsen	3
23-09-2020	5:15 – 7:30u	Droog, windstil, helder, 15 °C	Paar- en zomerverblijfplaatsen	3

3. Resultaten en effectbeoordeling

3.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn op geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

3.2 Zoogdieren

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (art. 3.5 Wnb). Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. In onderstaand kader (kader 4.1) worden deze onderdelen nader beschreven en op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het plangebied wordt gebruikt als (onderdeel van een) vliegroute en/of foerageergebied door gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. Gedurende het onderzoek zijn de soorten foeragerend waargenomen boven grasvelden, langs houtwallen, lanen en in de buurt bebouwing. Lijnvormige elementen die onderdeel uitmaken van vliegroutes zijn houtwallen, gebouwen en lanen. Bij de kap van bomen en de sloop van gebouwen gaan delen van vliegroutes en foerageergebieden verloren. Vanwege de vele uitwijkmogelijkheden is er echter geen sprake van onmisbaar foerageergebied of onmisbare vliegroutes.

Wel dient rekening te worden gehouden met verstrend effect van aanvullende (straat)verlichting op vliegroutes. Door aangepaste verlichting te gebruiken -bijvoorbeeld door uitstralende lichtbronnen te

voorkomen of door gebruik te maken van amberkleurig licht- is verstoring te minimaliseren. Geadviseerd wordt om zodra de exacte invulling van de plannen bekend is bovenstaande analyse te evalueren. Een aan vleermuizen aangepast lichtplan voor het hele landgoed kan uitkomst bieden.

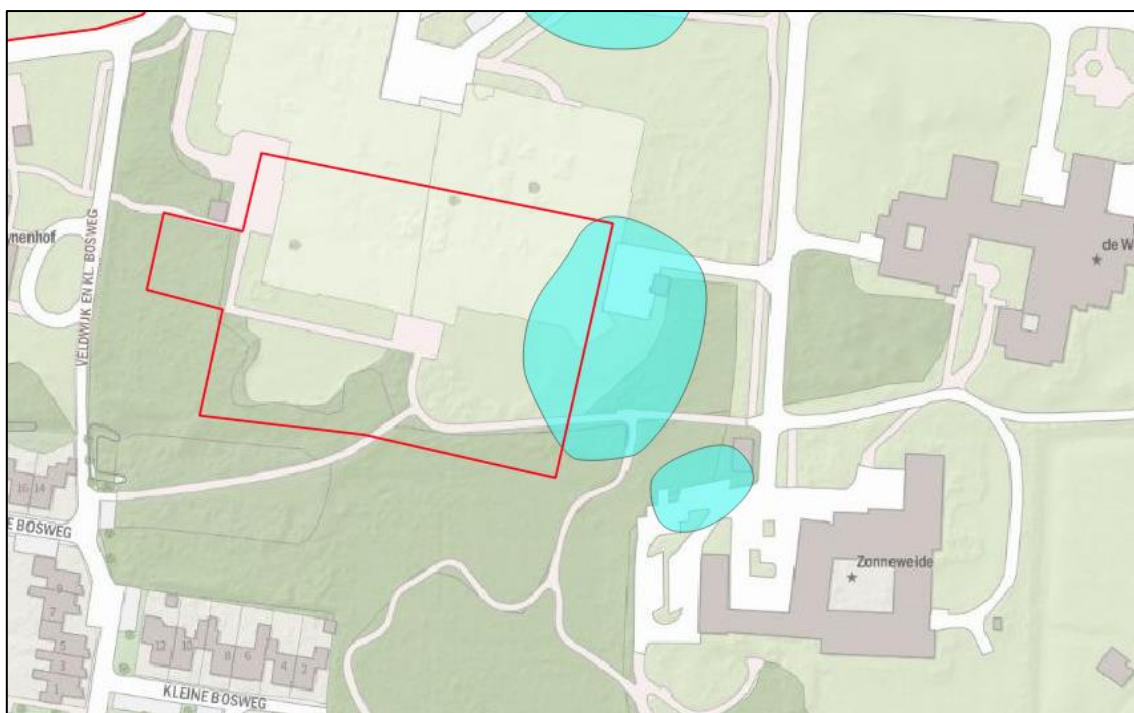
Vaste verblijfplaatsen

Voor een volledige kaart met vleermuisverblijfplaatsen wordt verwezen naar bijlage 1.

Deelgebied 1:

In en direct rond deelgebied 1 zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Vervolgstappen ten aanzien van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van deelgebied 1 en zijn directe omgeving zijn niet aan de orde.

In het plangebied is wel een baltsterritorium van gewone dwergvleermuis waargenomen (zie figuur 3.1). In de paarperiode vliegen mannelijke gewone dwergvleermuizen roepend rond, in de hoop een partner mee te lokken naar de paarverblijfplaats. De paarverblijfplaats bevindt zich in de meeste gevallen in een gebouw in het baltsterritorium. In het baltsterritorium dat is aangetroffen in deelgebied 1 staan echter geen gebouwen. Geconcludeerd wordt dat de bijbehorende verblijfplaats de bebouwing ten oosten van deelgebied één, buiten het plangebied, te vinden is.

Figuur 3.1: Deelgebied 1 (rood) en baltslocaties gewone dwergvleermuis (blauwe vlakken). Kaartondergrond: PDOK.

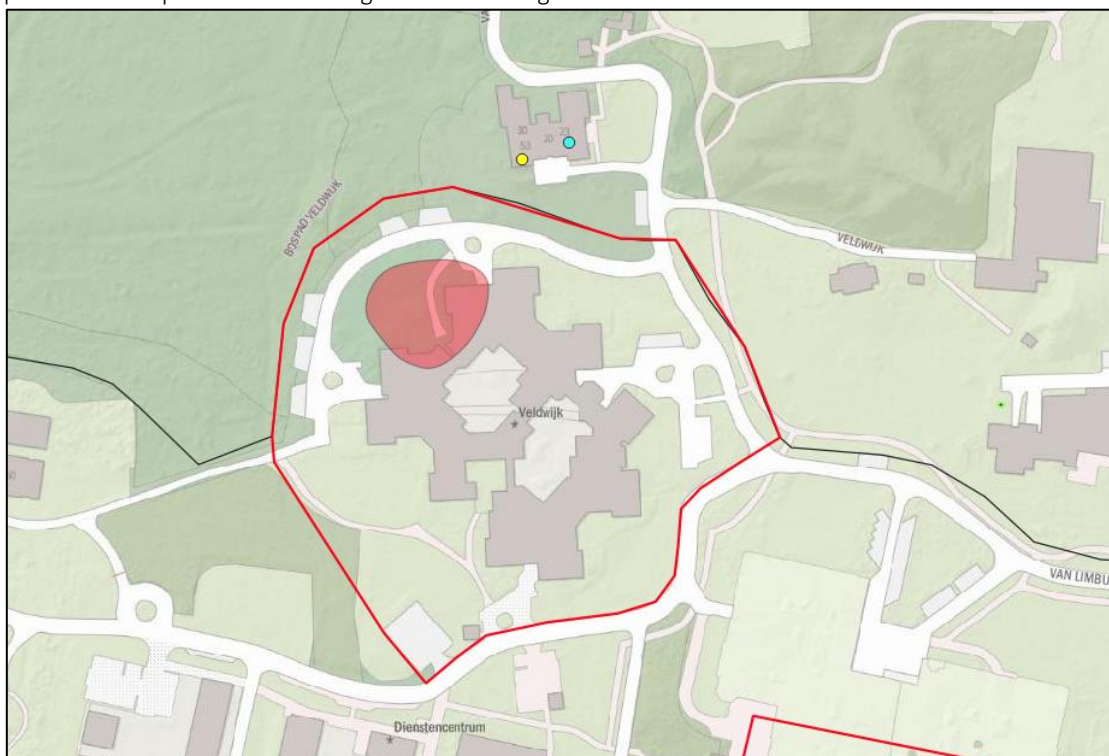
Deelgebied 2:

In deelgebied 2 is een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig. De vleermuis werd tijdens beide bezoeken baltsend waargenomen bij aan de noordwestkant van De Oosterhoorn (zie figuur 3.2). Aangezien het dier niet in- of uitvliegend is waargenomen, is de paarverblijfplaats niet exact vastgesteld.

Paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn niet altijd exact vast te stellen, maar bevinden zich gewoonlijk in de bebouwing waar het baltsgedrag plaatsvindt. Aangezien De Oosterhoorn het enige gebouw binnen dit baltsterritorium is, en op basis van het baltsgedrag voor de gevel is te verwachten dat het dier een verblijfplaats heeft in de spouwmuur van de Oosterhoorn. In deze muren zijn open stootvoegen aanwezig die een vleermuis toegang verschaffen tot de spouwmuur. Bij de sloop van de bebouwing gaat de verblijfplaats verloren. Geadviseerd wordt om ontheffing aan te vragen van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor het beschadigen of vernielen van een vaste verblijfplaats van gewone dwergvleermuis.

In de bebouwing ten noorden van De Oosterhoorn zijn een kraamverblijfplaats en een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen (figuur 3.2). Dit gebouw is onvoldoende onderzocht om hier voldoende uitsluitsel over te geven, omdat tijdens uitvoering van het onderzoek onbekend was dat dit gebouw tot het plangebied behoort. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk wanneer er sloop- of renovatieplannen zijn met dit gebouw.

Wij hebben tot nu toe informatie verzameld dat de kraamverblijfplaats in de kraamperiode (half mei tot eind juli) gebruikt wordt door een kolonie van tenminste 20 gewone dwergvleermuizen. De zomerverblijfplaats die in september werd aangetroffen wordt gebruikt door één vleermuis.

Figuur 3.2: Deelgebied 2, baltlocatie (rood vlak) paarverblijfplaats (blauw) en kraamkolonie (geel) gewone dwergvleermuis. Kaartondergrond: PDOK.

Deelgebied 3:

In deelgebied 3 zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Aan de oostkant van het plangebied is een baltterritorium van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Aangezien paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vrijwel uitsluitend in gebouwen worden aangetroffen, is te verwachten dat de bijbehorende paarverblijfplaats niet in de bomen in het deelgebied, maar in het gebouw met de naam Groenehaege te vinden is. Wel zijn er in de directe omgeving van het deelgebied een kraamkolonie van gewone dwergvleermuis en een zomerverblijfplaats van laatvlieger aangetroffen. De kraamkolonie bevindt zich in de schoorsteen van Lange Haeg nummer 201, net ten westen van het deelgebied. De zomerverblijfplaats van laatvlieger (5 dieren) bevindt zich in de kopgevel van Lange Haeg 173, ten zuiden van het deelgebied. Aangezien er aan deze bebouwing geen werkzaamheden worden uitgevoerd is schade aan de vleermuizen of diens verblijfplaatsen niet te verwachten. Verstoring tijdens de werkzaamheden kan worden voorkomen door de werkzaamheden bij daglicht uit te voeren.

Figuur 3.3: Deelgebied 3, baltterritoria (blauwe vlakken) en kraamverblijfplaats (gele stip) gewone dwergvleermuis en zomerverblijfplaats laatvlieger (paarse stip) Kaartondergrond: PDOK.

Boerderij de Heuvel

Tijdens het vleermuisonderzoek was onbekend dat boerderijk de Heuvel mogelijk gerenoveerd of geïsoleerd gaat worden. Wel is in het onderzoek naar de deelgebieden 1 tot en met 3 het totale plangebied goed onderzocht. Er zijn in boerderijk de Heuvel geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Nader onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen in deze boerderijk is afdoende uitgevoerd, vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

Vervolgstappen met betrekking tot de paarverblijfplaats in De Oosterhoorn

Geadviseerd wordt om ontheffing aan te vragen van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor het beschadigen of vernielen van een vaste verblijfplaats van gewone dwergvleermuis in De Oosterhoorn. Om ontheffing te verkrijgen dient een activiteitenplan te worden opgesteld waarin onder meer situatieschets, aangetroffen verblijfplaatsen, een effectbeoordeling en een overzicht van te nemen mitigerende en compenserende maatregelen ter sprake komen.

Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- geen andere bevredigende oplossing;
- sprake van een in de wet genoemd belang;
- geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Het is in deze situatie met name van belang om te bepalen of er een wettelijk belang geldt. Voor soorten die beschermd zijn onder de Habitatrichtlijn (zoals vleermuizen) kunnen in voorliggende situatie de volgende wettelijke belangen worden gehanteerd:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Das

In het plangebied zijn gedurende de onderzoeken geen dassen, verblijfplaatsen of sporen van dassen aangetroffen. Op zorglandgoed Veldwijk is echter wel een populatie dassen bekend (Groenewold 2012, Kraaijeveld 2018, NDFF 2020.). De locatie van de hoofdburcht is vastgesteld ten noorden van de Kolbaanweg (Kraaijeveld, 2018), circa 850 meter ten noorden van het plangebied.

In het gebied ten noorden van de Horsterweg zijn destijds daarnaast 10 vluchtpijpen aangetroffen. Ten zuiden van de Horsterweg is in 2018 ook activiteit van das vastgesteld, het betrof vier vluchtpijpen in de paardenweide tussen Station Ermelo en het moestuincomplex langs De Maat. Deze vluchtpijpen lagen hemelsbreed 220 meter van de begrenzing van het plangebied. Tijdens het eerste veldbezoek, zoals omschreven in hoofdstuk 2.2, is de locatie opnieuw onderzocht op sporen van das. In tegenstelling tot het voorgaande onderzoek zijn er in 2020 geen recente sporen van das aangetroffen. Drie van de vier vluchtpijpen zijn verdwenen, één vluchtpijp is volledig vervallen en is niet belopen. Sinds september 2018 zijn er op deze locatie ook geen waarnemingen van das bekend (NDFF, 2020).

Het Kennisdocument Das (BIJ12, 2017b) stelt dat activiteiten die bij daglicht plaatsvinden, binnen 50 meter afstand van de dichtstbijzijnde toegang tot de burcht negatief effect kan hebben op de functionaliteit van de burcht. Bij werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst kunnen werkzaamheden binnen 200 meter afstand tot de dichtstbijzijnde toegang van de burcht negatief effect hebben op de functionaliteit van de burcht. Aangezien de voorgenomen werkzaamheden bij daglicht plaatsvinden en op

ruim 200 meter van de dichtstbijzijnde (vervallen) vluchtpijp is negatief effect niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen van das zijn niet aan de orde.

Mogelijk foerageren er sporadisch dassen in de grasvelden of bosschages in het plangebied. Het betreft echter geen onmisbaar foerageergebied. Vanwege de grote oppervlakten bos en grasvelden op, en in de omgeving van het zorglandgoed zijn er voor das voldoende uitwijkmogelijkheden beschikbaar. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn ten aanzien van das niet aan de orde.

Kleine marterachtigen

Bij het aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen zijn geen exemplaren aangetroffen. Op de foto's van de camera in de mostela en de halfopen cameraopstelling zijn wel diverse overige zoogdieren vastgelegd, waaronder huisspitsmuis, bosmuis, egel en huiskat. Op de sporenplankjes heeft de expert ook geen sporen aangetroffen die kunnen wijzen op marterachtigen, wel zijn de plankjes veelvuldig belopen door muizen en spitsmuizen. De bovengenoemde soorten zijn in provincie Gelderland echter vrijgesteld van ontheffingsplicht. Op basis van deze resultaten is het onwaarschijnlijk dat er vaste verblijfplaatsen van kleine marterachtigen in het plangebied aanwezig zijn.

In de omgeving van het plangebied is aanwezigheid van bunzing vastgesteld (Kraaijeveld, 2018). Mogelijk foerageert bunzing sporadisch in de deelgebieden, maar heeft in de omgeving ruim voldoende uitwijkmogelijkheden. Aangezien er in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen van kleine marterachtigen te verwachten zijn, zijn vervolgstappen ten aanzien van deze soorten niet aan de orde.

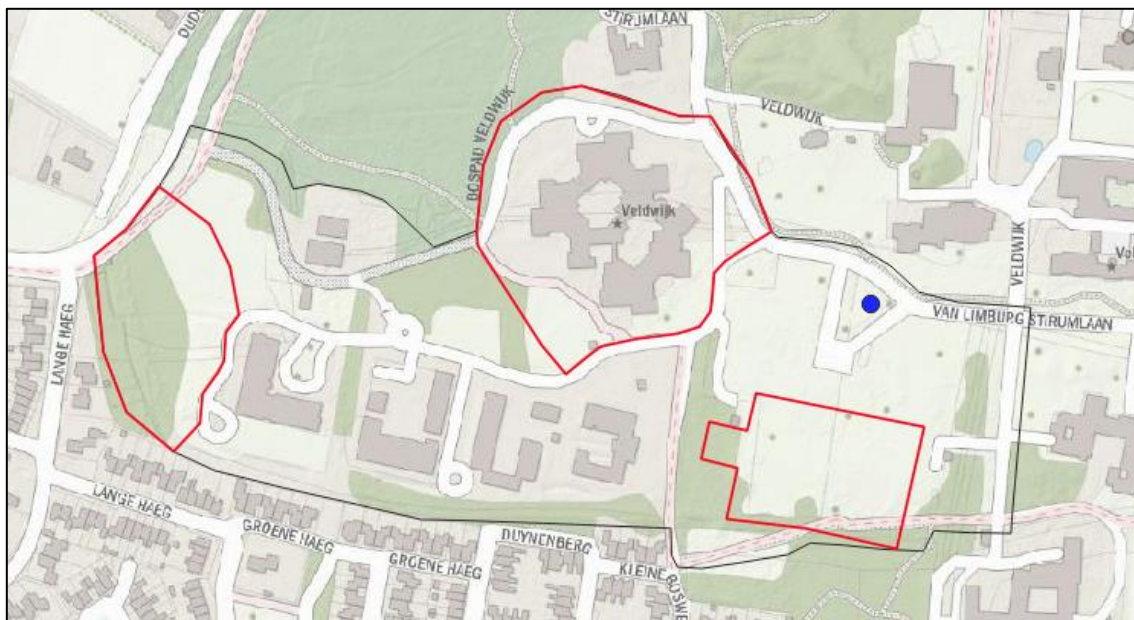
Boommarter

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn geen boommarters, vaste rust- of verblijfplaatsen of sporen van boommarter aangetroffen. Op het zorglandgoed zijn echter wel waarnemingen van boommarter bekend (Kraaijeveld 2018, NDFF 2020). De waarnemingen beperken zich tot het noorden van het landgoed, langs de Kolbaanweg en de oude begraafplaats ten noorden van de Horsterweg, 450 meter van de begrenzing van het plangebied.

In het plangebied is één boom aanwezig die geschikt is als vaste verblijfplaats van boommarter. Het betreft een oude zomereik (zie figuur 3.4). In deze eik zijn holtes van voldoende grootte aangetroffen waar een boommarter naar binnen kan kruipen. Tijdens de aanvullende onderzoeken is echter niet vastgesteld of boommarter daadwerkelijk gebruik maakt van de boomholte.

Wanneer de boom bij de voorgenomen ontwikkelingen gehandhaafd blijft zijn vervolgstappen niet noodzakelijk. Binnen het beschermingsregime van boommarter (Nationaal beschermde soorten, artikel 3.10 Wnb) is namelijk enige verstoring toegestaan, zolang deze verstoring niet leidt tot het verlaten van de verblijfplaats. Als de boom niet behouden kan blijven of er vinden werkzaamheden plaats direct bij of onder de holte waardoor de verblijfplaats dermate wordt verstoort dat deze onbruikbaar wordt, dan is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming.

Mogelijk foerageert boommarter sporadisch in het plangebied. Bij de werkzaamheden gaat een deel van het van het foerageergebied verloren. Omdat er in de omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden zijn in de vorm van bossen, houtwallen en grasvelden, gaat er echter geen onmisbaar foerageergebied verloren.

Figuur 3.4: Boom met potentiële boommarterverblijfplaats (blauwe stip). Kaartondergrond: PDOK.

Steenmarter

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn geen steenmarters, vaste rust- of verblijfplaatsen of sporen van steenmarter aangetroffen. Verblijfplaatsen van steenmarter zijn hiermee niet in de deelgebieden te verwachten. Mogelijk foerageert steenmarter sporadisch in het plangebied. Bij de werkzaamheden gaat een deel van het van het foerageergebied verloren. Omdat er in de omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden zijn in de vorm van bossen, houtwallen en grasvelden, gaat er echter geen onmisbaar foerageergebied verloren.

Rode eekhoorn

In het plangebied zijn meerdere vaste verblijfplaatsen van eekhoorn gevonden. Het betreft vier nesten op verschillende locaties (zie figuur 3.5). Van de nesten is er één aangetroffen in deelgebied 1 en zijn er twee gevonden in deelgebied 2. Deze nesten liggen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het derde nest ligt ten westen van deelgebied 1. Het nest in deelgebied 1 ligt aan de westkant van het plangebied waar men voornemens is nieuwbouw te realiseren. Bij de voorgenomen ontwikkelingen wordt de zomer-eik waar het nest in zit gekapt. Aangezien eekhoorn wettelijke bescherming geniet, is het in voorliggende situatie noodzakelijk om ontheffing aan te vragen van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming.

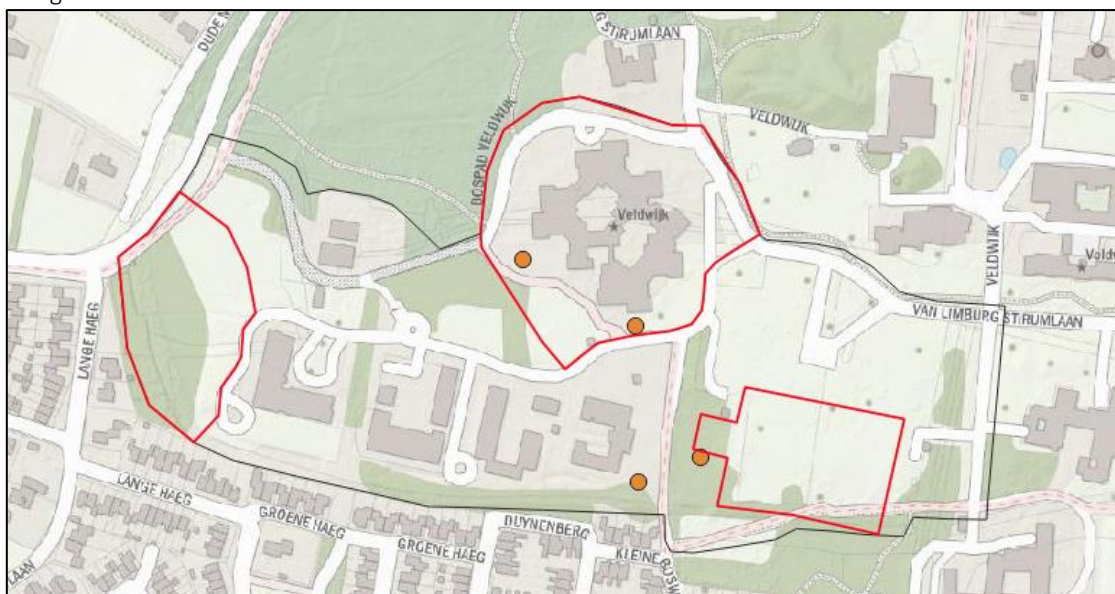
Om ontheffing te verkrijgen dient een activiteitenplan te worden ingediend waarin wordt omschreven welke mitigerende maatregelen er worden getroffen. Mitigerende maatregelen zijn erop gericht om te voorkomen dat er onnodige schade wordt aangericht aan exemplaren en dat de gunstige staat van instandhouding verslechterd als gevolg van de ontwikkelingen. De mitigerende maatregelen dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol, waarin de nodige aanpassingen aan de planning en werkwijze van de kap-, sloop- en bouwwerkzaamheden zijn opgenomen. In het activiteitenplan dient eveneens het wettelijk belang van de ontwikkeling aangegeven te worden. Binnen het

beschermingsregime van eekhoorn (artikel 3.10 Wnb) worden ruimtelijke ontwikkelingen aangemerkt als wettelijk belang, daarmee is er voorliggende situatie zich op ontheffing.

De nesten aangetroffen in deelgebied 2 bevinden zich op 7 en 16 meter afstand van De Oosterhoorn. Eén van de bomen waar in een vaste verblijfplaats is aangetroffen (zie figuur 3.5) gaat bij de voorgenomen ontwikkelingen verloren, aangezien men voornemens is op die locatie nieuwbouw te realiseren. Zoals in bovenstaande paragraaf omschreven, is voor het verwijderen van een eekhoornnest ontheffing van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Het tweede nest dat in deelgebied 2 is aangetroffen, is gebouwd in een fijnspar aan de zuidkant van De Oosterhoorn. De betreffende fijnspar blijft bij de voorgenomen ontwikkelingen waarschijnlijk behouden. Vanwege de zeer korte afstand tot de bebouwing (7 meter) is echter niet uitgesloten dat de functionaliteit van de nestplaats wordt aangetast als gevolg van verstoring tijdens de werkzaamheden. Indien verstoring tot gevolg heeft dat een vaste verblijfplaats verlaten wordt, is er sprake van een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Geadviseerd wordt om voor deze vaste verblijfplaats ontheffing aan te vragen.

Tenslotte zijn er ten westen van deelgebied 1 twee eekhoornnesten aangetroffen (zie figuur 3.5). Onbekend is of deze nesten behouden kunnen blijven. Omdat niet is uitgesloten dat de functionaliteit van deze nestplaatsen wordt aangetast als gevolg van het verwijderen van de bomen of verstoring tijdens de werkzaamheden wordt geadviseerd om ook deze vaste verblijfplaatsen op te nemen in de ontheffingsaanvraag.

Figuur 3.5: Locaties eekhoornnesten (bruine punten) Kaartondergrond: PDOK.

In alle deelgebieden is eekhoorn foeragerend te verwachten. Door het kappen van bomen gaat een deel van het foerageergebied verloren. Het betreft echter geen onmisbaar foerageergebied. De bosrijke omgeving van het zorglandgoed biedt ruim voldoende uitwijkmogelijkheden in de vorm van grote aantallen

zaaddragende loof- en naaldbomen. Aangezien er geen onmisbaar foerageergebied verloren gaat, zijn vervolgstappen ten aanzien van foerageergebied van eekhoorn niet aan de orde.

Vervolgstappen ten aanzien van eekhoornnesten

Geadviseerd wordt om voor alle eekhoornnesten ontheffing aan te vragen van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voorplantingsplaatsen van eekhoorn. Om ontheffing te verkrijgen dient een activiteitenplan te worden opgesteld waarin onder meer situatieschets, aangetroffen verblijfplaatsen, een effectbeoordeling en een overzicht van te nemen mitigerende en compenserende maatregelen ter sprake komen.

Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- geen andere bevredigende oplossing;
- sprake van een in de wet genoemd belang;
- geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Het is in deze situatie met name van belang om te bepalen of er een wettelijk belang geldt. Naast de mogelijke belangen zoals aangegeven bij het onderdeel 'vleermuizen' in voorliggende rapportage, kan in voorliggende situatie het volgende wettelijke belang worden gehanteerd:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

Overige zoogdieren

Verblijfplaatsen van overige beschermde grondgebonden zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals waterspitsmuis en otter) worden in het plangebied op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) niet verwacht. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn in het plangebied vaste verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere egel, rosse woelmuis en bosspitsmuis. Bij de voorgenomen ingrepen kunnen enkele verblijfplaatsen en/of exemplaren van deze soorten geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Gelderland vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wnb, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie ook kader 2.1).

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Van veel broedvogels zijn de nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (kader 3.1).

Kader 3.1 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Provincie Gelderland – lijst soorten met jaarrond beschermde nesten).

Huisemus

Tijdens het aanvullend huismusonderzoek zijn er in het plangebied geen huismussen, of nesten van huismus aangetroffen. Deze bevindingen komen overeen met de verwachtingen; huismus komt niet algemeen voor in bosrijke omgeving. Omdat er geen nesten of foeragerende huismussen in het plangebied zijn aangetroffen is niet te verwachten dat het plangebied onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving.

De dichtstbijzijnde nestplaatsen zijn aangetroffen in de woningen langs de Lange Haeg, ongeveer 50 meter van de begrenzing van het plangebied. De betreffende nesten worden bij de voorgenomen ontwikkelingen niet geschaad. Vanwege de afstand tot de locaties waar gewerkt wordt en het gegeven dat huismus niet snel onder de indruk is van geluid of menselijke aanwezigheid, is negatief effect op deze nestplaatsen niet te verwachten.

Aangezien er geen sprake is van schade aan huismussen, nesten of de functionele leefomgeving van huismus, zijn vervolgstappen ten aanzien van huismus niet aan de orde.

Steenuil

In 2019 is gericht onderzoek naar de steenuil uitgevoerd (Kraaijeveld, 2018). Dit is gedaan omdat er mogelijk nesten van Steenuilen op korte afstand van het plangebied liggen en het plangebied onderdeel uit kan maken van het foerageergebied. De bezoeken zijn uitgevoerd op 29 maart en 20 en 29 april 2019. Tijdens deze avondbezoeken zijn in het plangebied geen territoria of nestlocaties van Steenuil gevonden. Er zijn wel territoria van Steenuil vastgesteld op boerderijen aan de Korpersteeg 11 en de Kawoepersteeg 33. In 2019 is geconcludeerd dat de steenuilen binnen een klein gebied (straal 200-300 meter) rondom hun nestplaats foerageren en dat daarom van schade aan deze steenuilen geen sprake is.

Eind 2020 hebben wij een melding gekregen dat er door omwonenden roepende steenuilen zijn waargenomen bij boerderij de Heuvel, noordwestelijk in het plangebied. Omdat gemeld wordt dat de steenuilen meerdere avonden roepend aanwezig waren, kunnen wij niet uitsluiten dat in of rond het plangebied (de boerderij) een nieuwe nestlocatie is ontstaan. Wij adviseren dan ook om in het vroege voorjaar van 2021 het steenuilenonderzoek te herhalen en nogmaals in kaart te brengen of er nestlocaties van de steenuil in het plangebied aanwezig is en/of dat hij gebruik maakt van het plangebied om te foerageren (essentieel foerageergebied). Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek kunnen vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Overige jaarrond beschermde nesten

Op geen van de potentieel geschikte nestplaatsen in het plangebied zijn broedgevallen van vogels met jaarrond beschermde nesten vastgesteld. Ook zijn er geen jaarrond nesten aangetroffen in de directe omgeving (75 meter) van de deelgebieden, waardoor er buiten het broedseizoen geen sprake is van verstoring die de functionaliteit van een nest kan aantasten. Tijdens de veldbezoeken zijn wel verschillende vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn foeragerend aangetroffen. Het betreft buizerd, ransuil en sperwer. Bij de kap van bomen in het gebied gaat mogelijk een deel van het foerageergebied verloren, het betreft echter geen onmisbaar foerageergebied. Vanwege de groene omgeving met bossen, houtwallen en velden is er voor de genoemde soorten voldoende uitwijkmogelijkheid. Aangezien er geen sprake is van jaarrond beschermde nesten of de functionele leefomgeving van vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zijn vervolgstappen niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bomen, struweel, erven, grasland en bosschages is er in het plangebied broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten zoals roodborst, gaai, zwarte kraai, zwartkop, merel, goudvink, vink, koolmees, pimpelmees, boomklever, houtduif, Turkse tortel en ekster.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Werkzaamheden worden zo veel mogelijk buiten het broedseizoen uitgevoerd. Voor meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. Wanneer werkzaamheden binnen deze perioden worden uitgevoerd adviseren we om een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari – half maart en half juli – half oktober, adviseren we na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende houtduif en Turkse tortel aanwezig zijn binnen het plangebied.

Bij het onverwacht aantreffen van in gebruik zijnde nesten van broedvogels dienen de betreffende werkzaamheden direct te worden gestaakt en direct contact te worden gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

3.4 Amfibieën

Op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) en terreinkenmerken zijn er in het plangebied geen amfibieën zoals rugstreeppad en heikikker te verwachten, die zijn beschermd onder de Habitatrictlijn of de verdragen van Bern en Bonn (Wnb. Artikel 3.5). Ook nationaal beschermde soorten zonder

provinciale vrijstelling (zoals alpenwatersalamander en vinpootsalamander) zijn in deze omgeving niet te verwachten (NDFF, 2020).

Algemene amfibieën zoals bruine kikker en gewone pad kunnen overwinterend worden verwacht in de strooisellaag onder bomen en stuiken. Mogelijk worden tijdens de werkzaamheden enkele exemplaren geschaad. Deze soorten zijn echter vrijgesteld van ontheffingsplicht in provincie Gelderland, waardoor vervolgstappen ten aanzien van deze soorten niet aan de zijn.

3.5 Reptielen

Hazelworm

Op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) en eerder onderzoek van Ecogroen (Kraaijeveld, 2018) is er ten noorden van het zorglandgoed een kleine populatie hazelwormen bekend. De betreffende waarnemingen zijn gedaan op ongeveer 400 meter afstand van het plangebied van de voorgenomen ontwikkelingen. Vanwege deze afstand en de barrièrewerking van de tussenliggende infrastructuur is niet te verwachten dat de hazelwormen zich verspreiden naar het plangebied van voorliggende toetsing. Bovendien is er in de deelgebieden geen geschikt biotoop aangetroffen. Het zorglandgoed is grotendeels ingericht met gazon en tuinbeplanting, dat geen optimaal biotoop voor hazelworm vormt. Aangezien hazelworm niet in het plangebied te verwachten is, zijn vervolgstappen niet aan de orde.

Overige reptielen

Op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) zijn overige reptielen, zoals ringslang en levendbarende hagedis in het plangebied niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van overige reptielen zijn niet aan de orde.

3.6 Overige soortgroepen

Op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) terreinkenmerken en het veldbezoek zijn in het plangebied geen overige beschermde soorten zoals ongewervelden en vissen te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van deze soorten zijn niet aan de orde.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Das, *Meles meles*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017.

Bouwens, S. (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming, Zoogdierverseniging. Noord-Brabant, 2017.

Kraaijeveld, S.E. (2017). Herinrichting Landgoed Veldwijk, Ermelo. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport 17-435. Ecogroen bv Zwolle.

Kraaijeveld, S.E. (2018). Aanvullend onderzoek Zorglandgoed Veldwijk, Ermelo. Rapport 18-174. Ecogroen bv Zwolle.

Provincie Noord-Holland (2017) Handreiking Wezel, Hermelijn en Bunzing

Vleermuisvakbieraad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.

Internet

NDFF (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd september 2020

RAVON.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

SOVON.nl (website met soortinformatie over vogels)

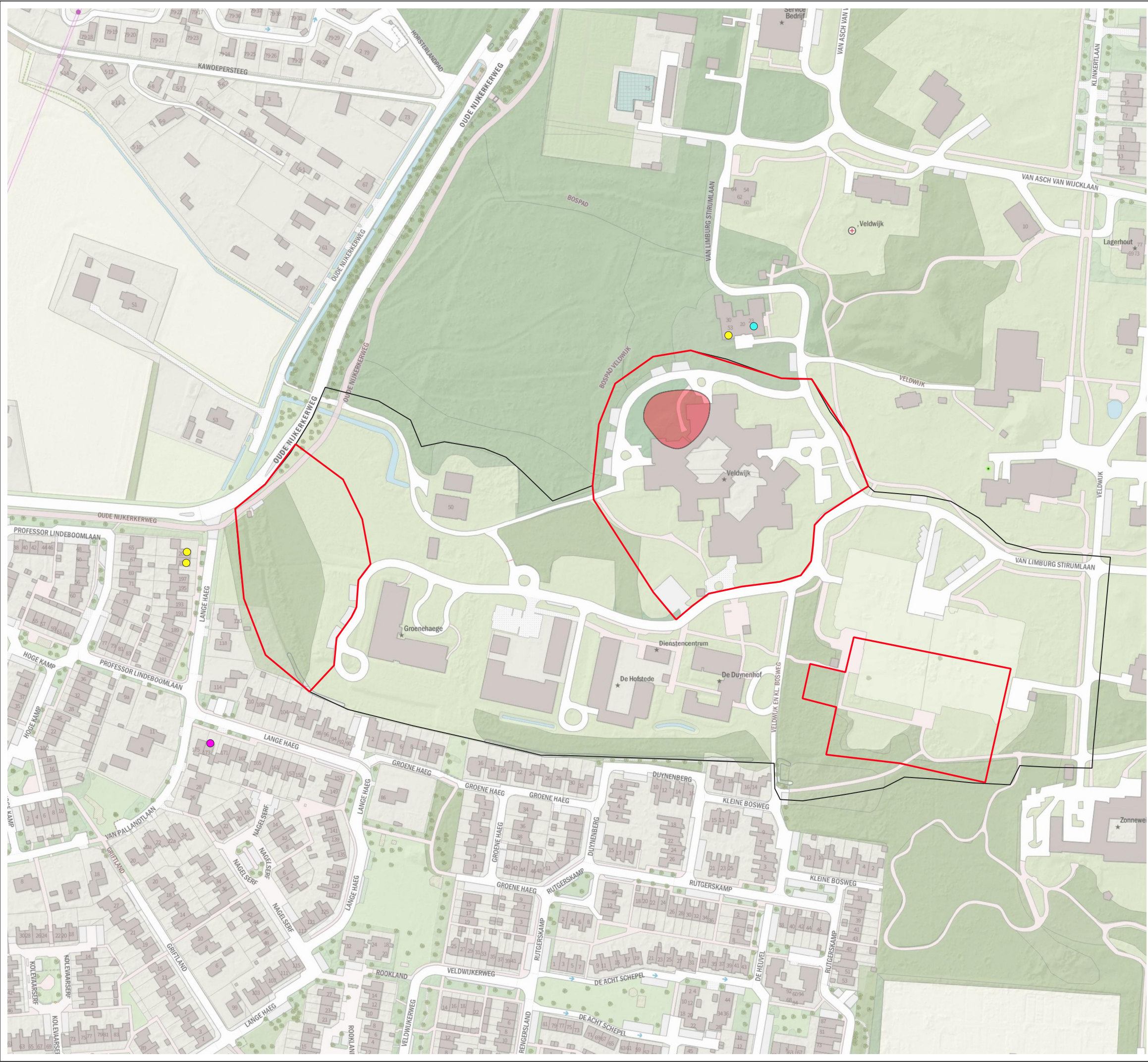
Vlinderstichting.nl (website met soortinformatie over vlinders en libellen)

Zoogdierenvereniging.nl. (Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren)

Bijlagen

Bijlage 1 – Overzichtskaart vleermuisverblijfplaatsen

Project

Aanvullend onderzoek Zorglandgoed Veldwijk

Onderwerp

Vleermuisverblijfplaatsen

Legenda

Baltslocatie en paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis

Kraamverblijfplaats gewone dwergvleermuis

Zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis

Zomerverblijfplaats laatvlieger

Datum [24-09-2020]	Schaal 1:2.500	Opdrachtgever Bureau SBH
Versie -	Kaartondergrond BGT/PDOK	Getekend door AvV
Kaartnummer 1/1	Formaat A3, liggend	Projectnummer 20-169

Zuiderzeelaan 53
8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco
groen

advies & ingenieursbureau

Bijlage 2 – Stedenbouwkundig plan

